

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/100-bohaterow-na-100-le/104588,Jozef-Olszyna-Wilczynski-ur-27-listopada-1890-w-Krakowie-zm-22-wrzesnia-1939-pod.html>
16.05.2024, 12:11

Józef Olszyna-Wilczyński (ur. 27 listopada 1890 w Krakowie, zm. 22 września 1939 pod Sopoćkiniami) - generał brygady.

W styczniu 1920 r. płk Olszyna prowadzi grupę atakującą Dźwińsk. Grupa ta aczkolwiek tylko czterobaonowa, ma za zadanie zaatakować Dźwińsk frontalnie, wykorzystując zamarzną Dźwinę. Płk Olszyna prowadzi osobiście szpicę jednego baonu do ataku, a gdy baon po krótkiej walce zagłębił się w ulice miasta, a tym samym jakoby zmał - ukazał się doborowy oddział komunistyczny, który chciał się za wszelką cenę przebić. Płk Olszyna wówczas bierze ostatni pluton rezerwy i kieruje nim osobiście w walce wręcz, rozprasza oddział komunistyczny - biorąc masę jeńców i kmy. (Wniosek na odznaczenie Krzyżem Walecznych, 4 lutego 1921)

Ukończył gimnazjum w Krakowie, studiował architekturę we Lwowie. Członek Polskich Drużyn Strzeleckich. W latach 1914-1917 w Legionach Polskich, m.in. dowódca kompanii, III batalionu 5 Pułku Piechoty Legionów. Od listopada 1918 w Wojsku Polskim. Od 21 czerwca 1919 dowódca III, następnie I Brygady w 1 Dywizji Piechoty Legionów. W maju 1920 komendant Kijowa. Od września 1920 do września 1921 dowódca XIII Brygady Piechoty. W latach 1924-1927 dowódca 2, następnie 1 Brygady Korpusu Ochrony Pogranicza, 1927-1935 dowódca 10 Dywizji Piechoty. W latach 1935-1937 dyrektor Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przyniesienia Wojskowego. Od lutego 1938 dowódca Okręgu Korpusu nr III w Grodnie. W kampanii 1939 dowodził Grupą Operacyjną „Grodno”. 22 września 1939 zatrzymany i zastrzelony przez żołnierzy sowieckich. Pochowany w miejscowości Sopoćkinie, parafia Teolin, koło Grodna. Grób został wpisany do ewidencji

Józef Olszyna-Wilczyński

grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski (nr ewidencyjny 643). Symboliczny grób znajduje się na cmentarzu salwatorskim w Krakowie.

Awanse: porucznik (1914), kapitan (1915), podpułkownik (1919), pułkownik (1920), generał brygady (1927).

Bibliografia

W.K. Cygan, *Oficerowie Legionów Polskich 1914-1917. Słownik biograficzny*, T. III, Warszawa 2006, s. 242-244; A.E. Jędrzejewska, *Bez prawa do chwały? Generał brygady Józef Konstanty Olszyna-Wilczyński (1890-1939). Biografia*, Łódź 2018.

Józef Olszyna-Wilczyński